

КОДЕКС ЗАКОНІВ

про ПРАЦЮ

України

ІЄ ПРАВОВА
ЄДНІСТЬ
РЕДАКЦІЯ
ЖУРНАЛІСТИКИ
ВІДАННЯ

УДК 349.2(477)
ББК 67.9(4Укр)305
К57

К57 Кодекс законів про працю України: чинне законодавство із змінами та допов. на 08 грудня 2017 року: Офіц. текст. – К.: Алерта, 2017. – 98 с.

ISBN 978-617-566-046-1

У виданні представлений Кодекс законів про працю України станом на 08 грудня 2017 року із змінами та доповненнями.

УДК 349.2(477)
ББК 67.9(4Укр)305

ISBN 978-617-566-046-1

© «Правова єдність», 2017

Законодавство України

КОДЕКС ЗАКОНІВ ПРО ПРАЦЮ УКРАЇНИ

Підписано до друку 08.12.2017. Формат 60х84^{1/16}.
Папір офсетний. Гарнітура Arial Друк офсетний..
Умовн. друк. арк. 5,35.

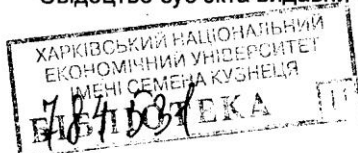
Видавництво “Алерта”

04210, м. Київ, а/с 112.

Тел.: (044) 223-15-25, 223-15-30.

E-mail: alerta@ukr.net, веб-сайт: www.alerta.kiev.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 788 від 29.01.2002

ЗМІСТ

ГЛАВА I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	5
<i>Стаття 1.</i> Завдання Кодексу законів про працю України	5
<i>Стаття 2.</i> Основні трудові права працівників	5
<i>Стаття 2–1.</i> Рівність трудових прав громадян України	5
<i>Стаття 3.</i> Регулювання трудових відносин	6
<i>Стаття 4.</i> Законодавство про працю	6
<i>Стаття 5–1.</i> Гарантії забезпечення права громадян на працю	6
<i>Стаття 7.</i> Особливості регулювання праці деяких категорій працівників	6
<i>Стаття 8.</i> Регулювання трудових відносин громадян, які працюють за межами своїх держав	7
<i>Стаття 8–1.</i> Співвідношення міжнародних договорів про працю і законодавства України	7
<i>Стаття 9.</i> Недійсність умов договорів про працю, які погіршують становище працівників	7
<i>Стаття 9–1.</i> Додаткові порівняно з законодавством трудові і соціально-побутові пільги	7
ГЛАВА II. КОЛЕКТИВНИЙ ДОГОВІР	7
<i>Стаття 10.</i> Колективний договір	7
<i>Стаття 11.</i> Сфера укладення колективних договорів	7
<i>Стаття 12.</i> Сторони колективного договору	8
<i>Стаття 13.</i> Зміст колективного договору	8
<i>Стаття 14.</i> Колективні переговори, розробка і укладення колективного договору, відповідальність за його виконання	9
<i>Стаття 15.</i> Реєстрація колективного договору	9
<i>Стаття 16.</i> Недійсність умов колективного договору	9
<i>Стаття 17.</i> Строк чинності колективного договору	9
<i>Стаття 18.</i> Поширення колективного договору на всіх працівників	9
<i>Стаття 19.</i> Контроль за виконанням колективного договору	10
<i>Стаття 20.</i> Звіти про виконання колективного договору	10
ГЛАВА III. ТРУДОВИЙ ДОГОВІР	10
<i>Стаття 21.</i> Трудовий договір	10
<i>Стаття 22.</i> Гарантії при укладенні, зміні та припиненні трудового договору	10
<i>Стаття 23.</i> Строки трудового договору	11
<i>Стаття 24.</i> Укладення трудового договору	11
<i>Стаття 25.</i> Заборона вимагати при укладенні трудового договору деякі відомості та документи	12
<i>Стаття 25–1.</i> Обмеження спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації	12
<i>Стаття 26.</i> Випробування при прийнятті на роботу	12
<i>Стаття 27.</i> Строк випробування при прийнятті на роботу	13
<i>Стаття 28.</i> Результати випробування при прийнятті на роботу	13
<i>Стаття 29.</i> Обов'язок власника або уповноваженого ним органу проінструктувати працівника і визначити йому робоче місце	13
<i>Стаття 30.</i> Обов'язок працівника особисто виконувати доручену йому роботу	13
<i>Стаття 31.</i> Заборона вимагати виконання роботи, не обумовленої трудовим договором	14
<i>Стаття 32.</i> Переведення на іншу роботу. Зміна істотних умов праці	14
<i>Стаття 33.</i> Тимчасове переведення працівника на іншу роботу, не обумовлену трудовим договором	14
<i>Стаття 34.</i> Тимчасове переведення на іншу роботу в разі простою	15
<i>Стаття 36.</i> Підстави припинення трудового договору	15
<i>Стаття 38.</i> Розірвання трудового договору, укладеного на невизначений строк, з ініціативи працівника	16
<i>Стаття 39.</i> Розірвання строкового трудового договору з ініціативи працівника	16
<i>Стаття 39–1.</i> Продовження дії строкового трудового договору на невизначений строк	17
<i>Стаття 40.</i> Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу	17
<i>Стаття 41.</i> Додаткові підстави розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу з окремими категоріями працівників за певних умов	18
<i>Стаття 42.</i> Переважне право на залишення на роботі при вивільненні працівників у зв'язку із змінами в організації виробництва і праці	19

Стаття 42–1. Переважне право на укладення трудового договору у разі поворотного прийняття на роботу.....	19
Стаття 43. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу за попередньою згодою виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).....	20
Стаття 43–1. Розірвання трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу без попередньої згоди виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника).....	21
Стаття 44. Вихідна допомога	22
Стаття 45. Розірвання трудового договору з керівником на вимогу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника)	22
Стаття 46. Відсторонення від роботи	22
Стаття 47. Обов'язок власника або уповноваженого ним органу провести розрахунок з працівником і видати йому трудову книжку.....	23
Стаття 48. Трудові книжки	23
Стаття 49. Видача довідки про роботу та заробітну плату.....	23
ГЛАВА III-А. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАЙНЯТОСТІ ВИВІЛЬНЮВАНИХ ПРАЦІВНИКІВ.....	24
Стаття 49–2. Порядок вивільнення працівників.....	24
Стаття 49–4. Зайнятість населення.....	24
ГЛАВА IV. РОБОЧИЙ ЧАС	25
Стаття 50. Норма тривалості робочого часу.....	25
Стаття 51. Скорочена тривалість робочого часу	25
Стаття 52. П'ятиденний і шестиденний робочий тиждень та тривалість щоденної роботи	25
Стаття 53. Тривалість роботи напередодні святкових, неробочих і вихідних днів	26
Стаття 54. Тривалість роботи в нічний час	26
Стаття 55. Заборона роботи в нічний час	26
Стаття 56. Неповний робочий час	26
Стаття 57. Початок і закінчення роботи	27
Стаття 58. Робота змінами	27
Стаття 59. Перерви між змінами.....	27
Стаття 60. Поділ робочого дня на частини	27
Стаття 61. Підсумований облік робочого часу	27
Стаття 62. Обмеження надурочних робіт.....	27
Стаття 63. Заборона залучення до надурочних робіт.....	28
Стаття 64. Необхідність одержання дозволу виборного органу первинної профспілкової організації (профспілкового представника) підприємства, установи, організації для проведення надурочних робіт.....	28
Стаття 65. Граничні норми застосування надурочних робіт	29
ГЛАВА V. ЧАС ВІДПОЧИНКУ.....	29
Стаття 66. Перерва для відпочинку і харчування.....	29
Стаття 67. Вихідні дні	29
Стаття 68. Вихідні дні на підприємствах, в установах, організаціях, пов'язаних з обслуговуванням населення	30
Стаття 69. Вихідні дні на безперервно діючих підприємствах, в установах, організаціях.....	30
Стаття 70. Тривалість щотижневого безперервного відпочинку	30
Стаття 71. Заборона роботи у вихідні дні. Винятковий порядок застосування такої роботи	30
Стаття 72. Компенсація за роботу у вихідний день.....	31
Стаття 73. Святкові і неробочі дні	31
Стаття 74. Щорічні відпустки.....	31
Стаття 75. Тривалість щорічної основної відпустки	32
Стаття 76. Щорічні додаткові відпустки та їх тривалість	32
Стаття 77. Творча відпустка	32
Стаття 77–1. Відпустка для підготовки та участі в змаганнях	32
Стаття 77–2. Додаткова відпустка окремим категоріям ветеранів війни	32
Стаття 78. Невключення днів тимчасової непрацездатності до щорічних відпусток.....	32

Стаття 78–1. Неврахування святкових і неробочих днів при визначенні тривалості щорічних відпусток.....	33
Стаття 79. Порядок і умови надання щорічних відпусток. Відкликання з відпустки	33
Стаття 80. Перенесення щорічної відпустки.....	33
Стаття 81. Право на щорічну відпустку у разі переведення на інше місце роботи.....	34
Стаття 82. Обчислення стажу роботи, що дає право на щорічну відпустку.....	35
Стаття 83. Грошова компенсація за невикористані щорічні відпустки.....	35
Стаття 84. Відпустки без збереження заробітної плати.....	36
ГЛАВА VI. НОРМУВАННЯ ПРАЦІ.....	36
Стаття 85. Норми праці.....	36
Стаття 86. Запровадження, заміна і перегляд норм праці.....	36
Стаття 87. Строк дії норм праці.....	37
Стаття 88. Умови праці, які мають враховуватися при розробленні норм виробітку (норм часу) і норм обслуговування.....	37
Стаття 89. Заміна і перегляд єдиних і типових норм.....	37
Стаття 90. Порядок визначення розцінок при відрядній оплаті праці.....	37
Стаття 91. Збереження попередніх розцінок при впровадженні винаходу, корисної моделі, промислового зразка чи раціоналізаторської пропозиції.....	38
Стаття 92. Встановлення нормованих завдань при почасовій оплаті праці.....	38
ГЛАВА VII. ОПЛАТА ПРАЦІ.....	38
Стаття 94. Заробітна плата.....	38
Стаття 95. Мінімальна заробітна плата. Індексація заробітної плати.....	38
Стаття 96. Системи оплати праці.....	39
Стаття 97. Оплата праці на підприємствах, в установах і організаціях.....	40
Стаття 98. Оплата праці працівників установ і організацій, що фінансуються з бюджету.....	40
Стаття 100. Оплата праці на важких роботах, на роботах із шкідливими і небезпечними умовами праці, на роботах з особливими природними географічними і геологічними умовами та умовами підвищеного ризику для здоров'я.....	41
Стаття 102–1. Оплата праці за сумісництвом.....	41
Стаття 103. Повідомлення працівників про запровадження нових або зміну діючих умов оплати праці.....	41
Стаття 104. Оплата праці при виконанні робіт різної кваліфікації.....	41
Стаття 105. Оплата праці при суміщенні професій (посад) і виконанні обов'язків тимчасово відсутнього працівника.....	41
Стаття 106. Оплата роботи в надурочний час.....	42
Стаття 107. Оплата роботи у святкові і неробочі дні.....	42
Стаття 108. Оплата роботи у нічний час.....	42
Стаття 109. Оплата праці за незакінченим відрядним нарядом.....	42
Стаття 110. Повідомлення працівника про розміри оплати праці.....	42
Стаття 111. Порядок оплати праці при невиконанні норм виробітку.....	43
Стаття 112. Порядок оплати праці при виготовленні продукції, що виявилася браком.....	43
Стаття 113. Порядок оплати часу простою, а також при освоєнні нового виробництва (продукції).....	43
Стаття 114. Збереження заробітної плати при переведенні на іншу постійну нижчеоплачувану роботу і переміщенні.....	43
Стаття 115. Строки виплати заробітної плати.....	44
Стаття 116. Строки розрахунку при звільненні.....	44
Стаття 117. Відповідальність за затримку розрахунку при звільненні.....	44
ГЛАВА VIII. ГАРАНТІЇ І КОМПЕНСАЦІЇ.....	45
Стаття 118. Гарантії для працівників, обраних на виборні посади.....	45
Стаття 119. Гарантії для працівників на час виконання державних або громадських обов'язків.....	45
Стаття 120. Гарантії і компенсації при переїзді на роботу в іншу місцевість.....	46
Стаття 121. Гарантії і компенсації при службових відрядженнях.....	46
Стаття 122. Гарантії для працівників, що направляються для підвищення кваліфікації.....	46
Стаття 123. Гарантії для працівників, що направляються на обстеження до медичного закладу.....	46
Стаття 124. Гарантії для донорів.....	47

Стаття 125. Компенсація за зношування інструментів, належних працівникам	47
Стаття 126. Гарантії для працівників – авторів винаходів, корисних моделей, промислових зразків і раціоналізаторських пропозицій.	47
Стаття 127. Обмеження відрахувань із заробітної плати	47
Стаття 128. Обмеження розміру відрахувань із заробітної плати.	48
Стаття 129. Заборона відрахувань з вихідної допомоги, компенсаційних та інших виплат.	48
ГЛАВА IX. ГАРАНТІЇ ПРИ ПОКЛАДЕННІ НА ПРАЦІВНИКІВ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ШКОДУ, ЗАПОДІЯНУ ПІДПРИЄМСТВУ, УСТАНОВІ, ОРГАНІЗАЦІЇ.	48
Стаття 130. Загальні підстави і умови матеріальної відповідальності працівників	48
Стаття 131. Обов'язки власника або уповноваженого ним органу та працівників по збереженню майна	49
Стаття 132. Матеріальна відповідальність у межах середнього місячного заробітку	49
Стаття 133. Випадки обмеженої матеріальної відповідальності працівників.	49
Стаття 134. Випадки повної матеріальної відповідальності.	50
Стаття 135. Межі матеріальної відповідальності у випадках, коли фактичний розмір шкоди перевищує її номінальний розмір.	50
Стаття 135–1. Письмові договори про повну матеріальну відповідальність	51
Стаття 135–2. Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність	51
Стаття 135–3. Визначення розміру шкоди	51
Стаття 136. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником.	52
Стаття 137. Обставини, які підлягають врахуванню при визначенні розміру відшкодування	52
Стаття 138. Обов'язок доказування наявності умов для покладення матеріальної відповідальності на працівника	52
ГЛАВА X. ТРУДОВА ДИСЦИПЛІНА	53
Стаття 139. Обов'язки працівників	53
Стаття 140. Забезпечення трудової дисципліни.	53
Стаття 141. Обов'язки власника або уповноваженого ним органу	53
Стаття 142. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Статuti і положення про дисципліну	53
Стаття 143. Заохочення за успіхи в роботі	53
Стаття 144. Порядок застосування заохочень	53
Стаття 145. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують свої трудові обов'язки	54
Стаття 146. Заохочення за особливі трудові заслуги	54
Стаття 147. Стягнення за порушення трудової дисципліни.	54
Стаття 147–1. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення	54
Стаття 148. Строк для застосування дисциплінарного стягнення	54
Стаття 149. Порядок застосування дисциплінарних стягнень	54
Стаття 150. Оскарження дисциплінарного стягнення	55
Стаття 151. Зняття дисциплінарного стягнення	55
Стаття 152. Передача питання про порушення трудової дисципліни на розгляд трудового колективу або його органу	55
ГЛАВА XI. ОХОРОНА ПРАЦІ	55
Стаття 153. Створення безпечних і нешкідливих умов праці	55
Стаття 154. Додержання вимог щодо охорони праці при проектуванні, будівництві (вигодовленні) та реконструкції підприємств, об'єктів і засобів виробництва	56
Стаття 155. Заборона введення в експлуатацію підприємств, які не відповідають вимогам охорони праці	56
Стаття 156. Заборона передачі у виробництво зразків нових машин та інших засобів виробництва, впровадження нових технологій, що не відповідають вимогам охорони праці	56
Стаття 157. Державні міжгалузеві та галузеві нормативні акти про охорону праці	57
Стаття 158. Обов'язок власника або уповноваженого ним органу щодо полегшення і оздоровлення умов праці працівників	57
Стаття 159. Обов'язок працівника виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці	57
Стаття 160. Контроль за додержанням вимог нормативних актів про охорону праці	58

Стаття 161. Заходи щодо охорони праці.....	58
Стаття 162. Кошти на заходи по охороні праці.....	58
Стаття 163. Видача спеціального одягу та інших засобів індивідуального захисту.....	58
Стаття 164. Компенсаційні виплати за невиданий спеціальний одяг і спеціальне взуття.....	58
Стаття 165. Видача мила та знежелюючих засобів.....	59
Стаття 166. Видача молока і лікувально-профілактичного харчування.....	59
Стаття 167. Забезпечення працівників гарячих цехів газованою солоною водою.....	59
Стаття 168. Перерви в роботі для обігрівання і відпочинку.....	59
Стаття 169. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.....	59
Стаття 170. Переведення на легшу роботу.....	59
Стаття 171. Обов'язки власника або уповноваженого ним органу щодо розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві.....	60
Стаття 172. Застосування праці інвалідів.....	60
Стаття 173. Відшкодування шкоди в разі ушкодження здоров'я працівників.....	60
ГЛАВА XII. ПРАЦЯ ЖІНОК.....	60
Стаття 174. Роботи, на яких забороняється застосування праці жінок.....	60
Стаття 175. Обмеження праці жінок на роботах у нічний час.....	61
Стаття 176. Заборона залучення вагітних жінок і жінок, що мають дітей віком до трьох років, до нічних, надурочних робіт, робіт у вихідні дні і направлення їх у відрядження.....	61
Стаття 177. Обмеження залучення жінок, що мають дітей віком від трьох до чотирнадцяти років або дітей-інвалідів, до надурочних робіт і направлення їх у відрядження.....	61
Стаття 178. Переведення на легшу роботу вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.....	61
Стаття 179. Відпустки у зв'язку з вагітністю, пологами і для догляду за дитиною.....	62
Стаття 180. Приєднання щорічної відпустки до відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами.....	62
Стаття 181. Порядок надання відпустки для догляду за дитиною і зарахування її до стажу роботи.....	63
Стаття 182. Відпустки жінкам, які усиновили дітей.....	63
Стаття 182-1. Додаткова відпустка працівникам, які мають дітей або повнолітню дитину – інваліда з дитинства підгрупи А І групи.....	63
Стаття 183. Перерви для годування дитини.....	64
Стаття 184. Гарантії при прийнятті на роботу і заборона звільнення вагітних жінок і жінок, які мають дітей.....	64
Стаття 185. Надання вагітним жінкам і жінкам, які мають дітей віком до чотирнадцяти років, путівок до санаторіїв та будинків відпочинку і подання їм матеріальної допомоги.....	65
Стаття 186. Обслуговування матері на підприємствах, в організаціях.....	65
Стаття 186-1. Гарантії особам, які виховують малолітніх дітей без матері.....	65
ГЛАВА XIII. ПРАЦЯ МОЛОДІ.....	65
Стаття 187. Права неповнолітніх у трудових правовідносинах.....	65
Стаття 188. Вік, з якого допускається прийняття на роботу.....	65
Стаття 189. Облік працівників, які не досягли вісімнадцяти років.....	66
Стаття 190. Роботи, на яких забороняється застосування праці осіб молодше вісімнадцяти років.....	66
Стаття 191. Медичні огляди осіб молодше вісімнадцяти років.....	66
Стаття 192. Заборона залучати працівників молодше вісімнадцяти років до нічних, надурочних робіт і робіт у вихідні дні.....	66
Стаття 193. Норми виробітку для молодих робітників.....	66
Стаття 194. Оплата праці працівників молодше вісімнадцяти років при скороченій тривалості щоденної роботи.....	66
Стаття 195. Відпустки працівникам віком до вісімнадцяти років.....	67
Стаття 196. Додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.....	67
Стаття 197. Надання молоді першого робочого місця.....	67
Стаття 198. Обмеження звільнення працівників молодше вісімнадцяти років.....	68
Стаття 199. Розірвання трудового договору з неповнолітнім на вимогу його батьків або інших осіб.....	68
Стаття 200. Участь молодіжних організацій у розгляді питань праці і побуту молоді.....	68

ГЛАВА XIV. ПІЛЬГИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ПОЄДНУЮТЬ РОБОТУ З НАВЧАННЯМ.....	68
<i>Стаття 201.</i> Організація виробничого навчання	68
<i>Стаття 202.</i> Створення необхідних умов для поєднання роботи з навчанням	68
<i>Стаття 203.</i> Заохочення працівників, які поєднують роботу з навчанням	69
<i>Стаття 204.</i> Здійснення виробничого навчання в робочий час	69
<i>Стаття 205.</i> Неприпустимість залучення до роботи, що не стосується спеціальності, яка вивчається.....	69
<i>Стаття 206.</i> Надання роботи у відповідності з набутою кваліфікацією	69
<i>Стаття 207.</i> Оплата праці за час виробничого навчання, перекваліфікації або навчання іншим спеціальностям	69
<i>Стаття 208.</i> Пільги для працівників, які навчаються в середніх і професійно-технічних навчальних закладах.....	69
<i>Стаття 209.</i> Скорочення робочого часу із збереженням заробітної плати для працівників, які навчаються в середніх загальноосвітніх школах.....	69
<i>Стаття 210.</i> Звільнення від роботи без збереження заробітної плати працівників, які навчаються в середніх навчальних закладах.....	70
<i>Стаття 211.</i> Додаткова відпустка у зв'язку з навчанням у середніх навчальних закладах.....	70
<i>Стаття 212.</i> Час надання щорічних відпусток працівникам, які навчаються в навчальних закладах.....	70
<i>Стаття 213.</i> Додаткова відпустка у зв'язку з навчанням у професійно-технічних навчальних закладах.....	71
<i>Стаття 214.</i> Відпустки без збереження заробітної плати працівникам, допущеним до вступних іспитів у вищі навчальні заклади	71
<i>Стаття 215.</i> Пільги працівникам, які навчаються у вищих навчальних закладах.....	71
<i>Стаття 216.</i> Додаткова відпустка у зв'язку з навчанням у вищих навчальних закладах, навчальних закладах післядипломної освіти та аспірантурі.....	71
<i>Стаття 217.</i> Збереження заробітної плати на час додаткових відпусток у зв'язку з навчанням.....	72
<i>Стаття 218.</i> Надання працівникам, які навчаються у вищих навчальних закладах та аспірантурі, вільних від роботи днів	72
<i>Стаття 219.</i> Оплата проїзду до місця знаходження вищого навчального закладу	73
<i>Стаття 220.</i> Обмеження надурочних робіт для працівників, які навчаються.....	73
ГЛАВА XV. ІНДИВІДУАЛЬНІ ТРУДОВІ СПОРИ.....	73
<i>Стаття 221.</i> Органи, які розглядають трудові спори	73
<i>Стаття 222.</i> Порядок розгляду трудових спорів деяких категорій працівників	74
<i>Стаття 223.</i> Організація комісій по трудових спорах.....	74
<i>Стаття 224.</i> Компетенція комісії по трудових спорах	74
<i>Стаття 225.</i> Строки звернення до комісії по трудових спорах та порядок прийняття заяв працівника	74
<i>Стаття 226.</i> Порядок і строки розгляду трудового спору в комісії по трудових спорах	75
<i>Стаття 227.</i> Порядок прийняття рішень комісією по трудових спорах.....	75
<i>Стаття 228.</i> Оскарження рішення комісії по трудових спорах	76
<i>Стаття 229.</i> Строк виконання рішення комісії по трудових спорах	76
<i>Стаття 230.</i> Порядок виконання рішення комісії по трудових спорах.....	76
<i>Стаття 231.</i> Розгляд трудових спорів у районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судах.....	76
<i>Стаття 232.</i> Трудові спори, що підлягають безпосередньому розглядові у районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судах	77
<i>Стаття 233.</i> Строки звернення до районного, районного у місті, міського чи міськрайонного суду за вирішенням трудових спорів.....	78
<i>Стаття 234.</i> Поновлення судом строків, пропущених з поважних причин.....	78
<i>Стаття 235.</i> Поновлення на роботі, зміна формулювання причин звільнення, оформлення трудових відносин з працівником, який виконував роботу без укладення трудового договору, та встановлення періоду такої роботи	78
<i>Стаття 236.</i> Оплата вимушеного прогулу при затримці виконання рішення про поновлення на роботі працівника	79

Стаття 237. Покладення матеріальної відповідальності на службову особу, винну в незаконному звільненні або переведенні працівника	79
Стаття 237–1. Відшкодування власником або уповноваженим ним органом моральної шкоди	80
Стаття 238. Задоволення грошових вимог	80
Стаття 239. Обмеження повороту виконання рішень по трудових спорах	80
Стаття 240–1. Прийняття рішень органом, що розглядає трудові спори, у разі неможливості поновлення працівника на роботі внаслідок припинення діяльності підприємства, установи, організації	80
Стаття 241–1. Обчислення строків, передбачених цим Кодексом	81
ГЛАВА XVI. ПРОФЕСІЙНІ СПІЛКИ. УЧАСТЬ ПРАЦІВНИКІВ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ, УСТАНОВАМИ, ОРГАНІЗАЦІЯМИ	
Стаття 243. Право громадян на об'єднання у професійні спілки	81
Стаття 244. Права професійних спілок, їх об'єднань	81
Стаття 245. Право працівників брати участь в управлінні підприємствами, установами, організаціями	82
Стаття 246. Первинні профспілкові організації на підприємствах, в установах, організаціях	82
Стаття 247. Повноваження виборного органу первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі, організації	82
Стаття 248. Гарантії діяльності профспілок	84
Стаття 249. Обов'язок власника або уповноваженого ним органу щодо створення умов для діяльності профспілок	84
Стаття 250. Відрахування коштів підприємствами, установами, організаціями первинним профспілковим організаціям на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу	85
Стаття 251. Обов'язок власника або уповноваженого ним органу надавати інформацію на запити профспілок, їх об'єднань	85
Стаття 252. Гарантії для працівників підприємств, установ, організацій, обраних до профспілкових органів	85
ГЛАВА XVI-A. ТРУДОВИЙ КОЛЕКТИВ	
Стаття 252–1. Трудовий колектив підприємства	87
Стаття 252–5. Загальні принципи матеріальної заінтересованості трудового колективу в результатах господарської діяльності	87
Стаття 252–6. Формування колективу бригади	87
Стаття 252–7. Розподіл колективного заробітку у бригаді із застосуванням коефіцієнта трудової участі	88
Стаття 252–8. Взаємна відповідальність власника або уповноваженого ним органу і бригади	88
ГЛАВА XVII. ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ ТА ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Стаття 253. Особи, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню	88
Стаття 254. Кошти загальнообов'язкового державного соціального страхування	88
Стаття 255. Види матеріального забезпечення та соціальних послуг за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням	89
Стаття 256. Пенсійне забезпечення	89
ГЛАВА XVIII. НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ПРАЦЮ	
Стаття 259. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю	89
Стаття 260. Державний нагляд за охороною праці	89
Стаття 263. Повноваження місцевих державних адміністрацій та рад у галузі охорони праці	90
Стаття 265. Відповідальність за порушення законодавства про працю	90